

det er godt, at de Mænd, der skulle være Lærere, have Tiden mellem det 18de og 21de Aar at forberede sig i, men der kan praktist taget ikke stille sig saa Vanskeligheder op imod det. Hvad skal det unge Menneske benytte Tiden til mellem det 14de og 18de Aar? Som det nu er, bliver der jo dispenseret fra det 17de Aar endogsaa, saaledes at der ikke bliver Spørgsmaal om Benyttelsen af den og den Tid, i mange Tilfælde i alt Fald; der ligger det lige for Haanden, hvorledes den unge Mand skal bære sig ad. Men i dette Tilfælde kan det let bevirke, at der bliver færre og færre af de Mennesker, der hidtil have søgt til Seminarierne, som nu ville søge dertil. De, der kunne overkomme det, hvoraf flere maaste være gaade Lærervejen, ville nu søge ind til Universitetet. Det er allerede en Kendsgerning, at der søges ude fra Bondestanden i Danmark ikke lidt ind til Universitetet, og det er selvfølgelig meget godt at faa gode Folk derfra herind, men paa den anden Side er det dog ikke godt, naar derved Niveauet bliver sænket for de Menneskers Vedkommende, som søge Afgang til Seminarierne og derigennem til Lærervirksomheden herhjemme. Jeg vil være stemt for at indsatte i Loven en Bestemmelse om, at Ministeriet kan dispensere i alt Fald for eet Aar, saaledes at dette kunde ske i visse særegne Tilfælde. Hvad Tilsynet med Seminarierne angaar, da stod der i det oprindelige Forslag i § 9, som er helt slettet ud, at Censurkommissionen, og da vel navnlig gennem de faste Censorens Formand, kan benyttes som Tilsyn. Hele denne § 9 er bleven udstemt i Landstinget efter den Argumentation, at der jo var et Tilsyn, nemlig den saakaldte Seminariedirektion. Jeg beundrer ikke Seminariedirektionen som Tilsyn med Seminariernes indre Liv, og navnlig vilde jeg beklage de Frieministerier, som Seminariedirektionen i Viborg Stift kom til at grænse. Det vilde ganske sikkert ikke blive nogen mild Bedømmelse, tværtimod vistnok en noget drillende Bedømmelse. Jeg sympatiserer paa den anden Side heller ikke med, at de faste Censorer skulde være en Slags hele Aaret rundt rejsende Bedømmere og Kritikere, derved kunde selvfølgelig ogsaa let Seminariernes indre Liv lide. Men jeg mener, at Censorerens Nærværelse ved Eksamen vil i høj Grad virke som et fornuddent og billigt Tilsyn med det vedkommende Seminarium. Jeg skal for Tiden indskrænke mig til disse Bemærkninger.

S. Holm: Med de to ærede foregaaende Talere er jeg enig i, at dette Forslag paa forskellige Omraader indeholder

Fremskridt fra den bestaaende Tilstand. Det er paa Tiden, at der kommer mere Orden og Fasthed i vor Lærerrubdannelselse, end der har været i de senere Aar, og det er rigtigt, at man ved dette Forslag gør et Forsøg paa at faa standset den Strøm af Privatister, som i en Arrække er gaaet op til Eksamen, og hvoraf mere end Halvdelen er dumpet. Smidlertid har jeg dog paa enkelte Punkter nogle Anker mod Forslaget, som jeg tror, det er rigtigt at fremsætte nu, og et Hovedpunkt er det Spørgsmaal, som allerede har været berørt af de to foregaaende ærede Talere, Spørgsmaalet om, hvorvidt man skal gaa bort fra den nuværende Ordning med en Eksamenkommission, som eksaminerer samtlige Seminarister, og gaa over til at lægge Eksamen hen til de enkelte Seminarier, baade Statsseminarierne og de anerkendte private Seminarier, medens man forvandler Eksamenkommissionen til en Censurkommission. Jeg for min Del tror ikke, at dette er rigtigt. Det var ikke med Betændighed, at man i sin Tid gik til at indføre denne Ordning med en Eksamenkommission, det var efter en meget omhyggelig Overvejelse gennem en længere Arrække, og det var Mænd af de mest forskellige Anstuelser og af forskellige politiske Partier, som gik med dertil, ikke blot de Mænd, som det ærede Medlem, der først havde Ordet, nævnedes, Mænd, der hørte til de konservative, og som havde stor Betydning i de Lejre, det var ogsaa Mænd som Tscherning, Grundtvig, Frølund og en Mængde andre, der arbejdede for den Ordning, som man tilsidst kom til. Jeg tror heller ikke, at man gjorde det udelukkende for de private Seminariers Skyld. Ganske vist, man ønskede, at de private Seminarier og Statsseminarierne skulde stilles under nogenlunde lige Forhold ved Eksamen, men jeg tror, man gjorde det, fordi man i og for sig fandt, at det var heldigt, at Eksamen foregik gennem en Eksamenkommission. Det gaar næppe an at stille dette sammen med Eksaminer som f. Eks. Præliminæreksamen eller Studentereksamen eller andre saadanne forberedende Eksaminer, hvor det blot gælder om at se, hvor vidt de unge have tilegnet sig det Stof og opnaaet den Modenhed, man kræver af dem paa et vist Trin i deres Udvikling. Her staa vi lige over for en Eksamen, der er en Embedsksamem, og lige over for Mennesker, der, naar de forlade Eksamensbordet, kunne gaa ud i praktist Virksomhed, og der tror jeg ikke, det kan gaa an at sige, at man maa ikke forlange, at disse Mennesker skulle kunne lade sig eksaminere af andre end Semina-